

AVIZ
referitor la proiectul Legii privind
protecția martorilor

Analizând proiectul **Legii privind protecția martorilor**, transmis de Secretariatul General al Guvernului cu adresa nr.71 din 19.04.2002,

CONSILIUL LEGISLATIV

În temeiul art.2 alin.1 lit.a din Legea nr.73/1993 și art.48(2) din Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului Legislativ,

Avizează favorabil proiectul de lege, cu următoarele observații și propuneri:

I. Observații generale

1. Proiectul instituie norme privind asigurarea protecției și asistenței martorilor din procesele penale, a căror viață, integritate corporală sau libertate sunt amenințate pentru că dețin, furnizează sau urmează să furnizeze organelor judiciare informații sau date care pot fi determinante în descoperirea autorilor unor infracțiuni grave sau foarte grave, precum și în soluționarea unor astfel cauze.

Menționăm că proiectul cuprinde o reglementare coerentă și logică, mai cuprinzătoare chiar decât cea prevăzută în proiectul legii de modificare a Codului de procedură penală, recent avizat favorabil de către Consiliul Legislativ și care se referă la protecția datelor de identificare a martorilor, asigurând într-o mai mare măsură armonizarea legislației interne în materie cu aceea a statelor comunitare europene și, în general, amplificând mijloacele și mecanismele procedurale de prevenire și combatere a fenomenului criminalității, mai ales în ce privește crima organizată.

Cuprinzând norme care reglementează infracțiuni și pedepse, proiectul face parte, potrivit art.72 alin.3 lit.f) din Constituție din categoria legilor organice.

2. Din punctul de vedere al integrării legislației interne cu legislația statelor comunitare europene, semnalăm că atât la nivelul Uniunii Europene cât și al Consiliului Europei operează o distincție esențială, inclusiv terminologică, între noțiunea de **martor** și cea de **colaborator la actul de justiție**, ambele categorii fiind supuse unui regim juridic special în ce privește măsurile necesare de asigurare a protecției acestora.

Sub acest aspect, semnalăm că inițiatorul a preluat termenul generic de martor și s-a referit și la colaboratori ai justiției fără să marcheze o diferențiere conceptuală și fără să trateze în mod special sau diferit regimul aplicabil acestora, abordându-se reglementarea acestei problematici într-o manieră uniformă.

În context, relevăm că legislația comunitară nu prevede **cauze de impunitate**, - așa cum se propune la art.19 din proiect - ci doar obligații ale statelor de a acorda, cu respectarea principiilor generale ale legislației naționale, unele **avantaje** acelor persoane care se desprind de o organizație criminală și care fac posibilă evitarea activității infracționale plănuită, ori ajută concret autoritățile judiciare de a stabili elemente probatorii determinante pentru dovedirea infracțiunilor, pentru identificarea autorilor acestora și pentru arestarea lor.

3. Unele reglementări din proiectul legii considerăm că ar putea fi reconsiderate și determina, pe fond, o altă soluție legislativă, astfel:

a) În definiția din **art.2 lit.I)** privind **grupul sau organizația criminală**, precizarea “**care există de o anumită perioadă de timp**” este, în opinia noastră, imprecisă și nerelevantă. Sub primul aspect, formularea este ambiguă, pentru unii perioada putând fi suficientă, iar pentru alții insuficientă pentru a caracteriza grupul sau organizația criminală. În viziunea proiectului de lege dacă, de pildă, există toate informațiile și datele că grupul criminal s-a constituit **azi**, fixându-și obiectivul infracțional și concretizând planul de acțiune criminală, pe care îl pune în aplicare **a doua zi**, fapta excede reglementării din proiectul legii, deoarece grupul criminal nu există de “o anumită perioadă de timp”, cum se prevede în text.

Sub al doilea aspect, precizarea finală referitoare la **un avantaj financiar sau un alt avantaj material** este de natură, de asemenea, să restrângă nejustificat sfera de acțiune a legii, fiind cunoscut faptul că nu totdeauna crima organizată urmărește avantaje materiale sau financiare.

În consecință, astfel de precizări sau referiri ar putea lipsi din definiție, sau, în orice caz, semnificația lor ar trebui mai mult circumstanțiată.

b) La **art.4 alin.2 lit.a)** referirea la **conducător de grup sau organizație criminală** nu ni se pare suficientă, în grupurile și organizațiile specifice crimei organizate un impact infracțional de netăgăduit având **organizatorul** infracțiunii, care de cele de mai multe ori este și conducătorul grupului sau organizației, și în orice caz al acțiunii practice criminale, fie că se află sau nu la locul săvârșirii acesteia. Reamintim în acest sens că proiectul de modificare a Codului penal introduce între participanții la infracțiune **persoana organizatorului**, fiind un nonsens să se vorbească de crimă organizată fără organizator. Corelând cele două aspecte, considerăm că ar fi mai eficient pentru combaterea fenomenului crimei organizate dacă textul la care ne referim ar prevedea: **a) organizator sau conducător de grup ori de organizație criminală**.

c) La **art.8 alin.2**, considerăm că reexamnarea cererii respinse n-ar trebui supusă unui termen ci, în funcție de particularitățile cazului, reexaminarea să fie posibilă **“dacă în cursul urmăririi penale sau al judecății** au intervenit elemente noi față de cele cuprinse în propunerea inițială”.

d) La **art.12 alin.3 lit.d)**, apreciem că măsura de asistență privind **asigurarea unui venit** este excesivă, fiind greu de înțeles, chiar în condițiile în care persoana în cauză a adus servicii organelor judiciare, că aceasta poate deveni salariatul unuia din organele judiciare, cu sume obținute din contribuția la buget a contribuabililor neimplicați în conflict cu legea penală. Considerăm că textul la care ne referim ar trebui să prevadă doar **asistență (sau sprijin) în găsirea unui loc de muncă**.

e) În **art.19**, înainte de a începe urmărirea penală, persoana care denunță nu poate fi denumită martor, iar trimiterea la art.21 pentru a defini din nou “infracțiunile grave”, pe lângă faptul că textul nu precede trimiterea, nici nu este necesară, deoarece noțiunea este definită în **art.2 lit.h)** și numai pentru a nu include “orice altă infracțiune pentru care legea prevede pedeapsa închisorii al cărei minim special este mai mare de 5 ani” nu pare un argument suficient pentru ca proiectul să conțină două definiții pentru același concept. În aceste condiții **art.21** devine superfluu și-ar urma să fie eliminat.

f) La **art.22**, având în vedere că, de principiu, legea penală nu pune în nici un caz pe aceleași plan săvârșirea infracțiunii intenționat cu săvârșirea ei din culpă, **alin.(1)** al textului ar trebui să se refere la **“Fapta de a divulga identitatea reală ... ”**. În mod corespunzător,

după alin.(3) ar trebui introdus un alineat care ar putea avea următorul cuprins:

“(4). - Dacă faptele au fost săvârșite din culpă, limitele pedepselor prevăzute la alin.(1) – (3) se reduc la jumătate”.

II. Observații privind redactarea și de tehnică legislativă

1. La **art.1**, în locul expresiei “cuprinde dispoziții privind” ar fi mai adecvat stilului normativ cuvântul “**reglementează**”.

2. La **art.2 lit.a**), ipotezele urmând după două puncte ar trebui să înceapă cu litere mici ale alfabetului. Totodată, deoarece o enumerare distinctă marcată cu o literă nu poate cuprinde, la rândul ei, o altă enumerare și nici alineate noi, ar trebui ca textele marcate cu i) și ii) să fie redactate într-o redactare unitară și directă, a doua ipoteză urmând a fi introdusă prin formularea “**precum și persoana care**”, iar ideea ultimă referitoare la inculpat să fie reprodusă în continuarea textului după punct și virgulă.

3. La **art.5**, în locul expresiei “au dreptul” propunem să se folosească expresia “**au competența**”, care este specifică organelor judiciare.

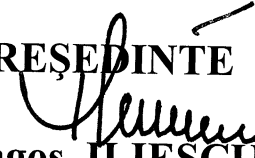
4. La **art.9**, primul alineat ar trebui marcat cu “(1)”.

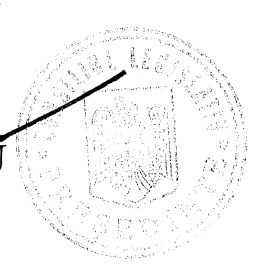
5. La **art.11**, partea introductivă, redactarea la timpul viitor nefiind specifică stilului normativ, ar trebui să se scrie “**Martorul protejat are, în principal, următoarele obligații:**”.

6. La **art.18 alin.(3)**, pentru un plus de precizie, ar trebui ca după cuvântul “martorului” să se adauge expresia “protejat decedat”.

7. La **art.24**, în locul expresiei “se vor asigura din sumele alocate” propunem expresia “se vor asigura anual din sumele alocate”, înlocuindu-se astfel: expresia “bugetele anuale ale Ministerului de Interne”, prin expresia “bugetul Ministerului de Interne”.

8. La **art.25 alin.(2)**, pentru rigoarea normativă, propunem ca expresia “menționate în” să fie înlocuită prin expresia “prevăzute la”, iar expresia “acest domeniu” cu expresia “în domeniul protecției martorilor”.

PREȘEDINTE

Dragoș ILIESCU

București

Nr. 535/22.04.2002